

Vergaderjaar 1988–1989

19 574

Wijziging van bepalingen die verband houden met de persoonlijke verschijning van partijen in civiele procedures

Nr. 8

EINDVERSLAG

Vastgesteld 25 oktober 1988

Na kennisneming van de memorie van antwoord en de nota van wijziging zijn in de vaste Commissie voor Justitie¹ nog verschillende vragen gesteld en opmerkingen gemaakt. Onder het voorbehoud dat de regering deze tijdig zal hebben beantwoord, acht de commissie de openbare beraadslaging over dit wetsvoorstel genoegzaam voorbereid.

De leden van de C.D.A.-fractie hadden met belangstelling kennisgenomen van de memorie van antwoord en de nota van wijziging. Zij constateerden dat tegemoet was gekomen aan de opmerkingen en vragen die zij in het voorlopig verslag naar voren hadden gebracht. Daarom hadden zij nu nog slechts een enkele vraag over de aangebrachte wijzigingen.

De leden van de C.D.A.-fractie waren blij dat de minister tegemoet was gekomen aan hun wens om wettelijk vast te leggen dat in het proces verbaal de dag wordt vermeld waarop de zaak na de comparitie weer zal worden voortgezet. De wijze waarop deze regel echter in de nota van wijziging wordt geformuleerd: «Bij een in het proces verbaal op te nemen beschikking bepaalt de rechter de terechtzitting tot voortzetting der zaak bestemd» kwam deze leden als onduidelijk, verwarrend en onnodig ingewikkeld voor. Zij vroegen de minister of er geen taalkundig betere formulering te vinden was geweest?

Met het nieuwe artikel 145 stemden de leden van de C.D.A.-fractie in, aldus was naar hun mening voldoende tegemoet gekomen aan hun bezwaren tegen schrapping van de in deze bepaling neergelegde mogelijkheid tot versnelling van procedures.

Over de werking van deze nieuwe bepaling wilden deze leden nog een enkele vraag stellen.

Artikel 145 nieuw spreekt van «op verzoek van de eiser». Betekent dit nu dat er in deze dagvaardingsprocedure een verzoekschriftprocedure wordt geïntroduceerd?

Zo dit de bedoeling is zijn dan de procedureregels van artikel 429a Wetboek van Burgerlijke rechtsvordering van toepassing? Is het de bedoeling dat verweerder op een verzoek van eiser als geformuleerd in artikel 145 wordt gehoord?

¹ Samenstelling:

Leden: Haas-Berger (PvdA), Stoffelen (PvdA), Kosto (PvdA), voorzitter, Roethof (PvdA), K. G. de Vries (PvdA), De Kwaadsteniet (CDA), Stermerdink (PvdA), Gualthérie van Weezel (CDA), Rempt-Halmmans de Jongh (VVD), Van der Burg (CDA), Schutte (GPV), Krajenbrink (CDA), Korthals (VVD), Wiebenga (VVD), Laning-Boersema (CDA), Dijkstal (VVD), Vermeend (PvdA), Kohnstamm (D66), Wolffensperger (D66), ondervoorzitter, Swildens-Rozendaal (PvdA), Soutendijk-van Appeldoorn (CDA), Van de Camp (CDA) en Biesheuvel (CDA).
Plv.leden: Ter Veld (PvdA), Jabaaij (PvdA), Van Nieuwenhoven (PvdA), Lankhorst (PPR), Koetje (CDA), Van Traa (PvdA), Borgman (CDA), Hermans (VVD), De Hoop Scheffer (CDA), J.T. van den Berg (SGP), Vreugdenhil (CDA), De Grave (VVD), Te Veldhuis (VVD), Kraaijeveld-Wouters (CDA), Van Es (PSP), Alders (PvdA), Eisma (D66), Groenman (D66), Doelman-Pel (CDA), Van Muiden (CDA) en Leerling (RPF).

Is er tegen de beslissing van de rechter op een verzoek ex artikel 145 hoger beroep mogelijk?

Aangezien de leden van de C.D.A.-fractie eraan hechten de mogelijkheden om procedures te versnellen zoveel mogelijk uit te breiden, hechten zij sterk aan het gebruik van versnellingsinstrumenten als bijvoorbeeld artikel 145 zo kansrijk mogelijk te doen zijn. Tegen deze achtergrond vroegen deze leden of een dergelijk verzoek voordat de dagvaarding is uitgebracht wel door de rechter kan worden beoordeeld en dus gehonoreerd. Aard en omvang van het geschil zijn de rechter immers voor de dagvaarding nog niet uiteengezet? Loopt deze versnelingsmogelijkheid niet het risico bij voorbaat te sneuvelen omdat de rechter nog niet kan oordelen over de aard van het geschil, (wel of niet geschikt voor versnelde behandeling)?

De leden van de P.v.d.A.-fractie waren de minister erkentelijk voor de wijze waarop hij op de door hen in het voorlopig verslag naar voren gebrachte vragen is ingegaan.

Zo stelden zij met genoegen vast dat de minister, na zich opnieuw beraden te hebben op de vraag of de verkorte termijn-procedure op de een of andere wijze gehandhaafd zou moeten blijven, op deze vraag in positieve zin heeft gereageerd, en wel door thans voor te stellen bij nota van wijziging artikel 145 Rv. aan te passen. Met de door de minister beoogde regeling die het mogelijk maakt ook zonder verkorte dagvaardingstermijn toch een verkorte termijn-procedure mogelijk te maken – zonder conclusies van repliek en dupliek – konden deze leden instemmen.

Met betrekking tot de door de minister gegeven nadere motivering een verplicht proces-verbaal bij inlichtingencomparities in het voorstel op te nemen, wilden de leden van de P.v.d.A.-fractie het volgende opmerken.

Met de bewindslieden waren zij van mening dat de voorgestelde regeling niet alleen bevat de codificatie van een stelsel zoals dat de afgelopen jaren bij steeds meer rechtbanken wordt toegepast, maar tevens een bijdrage kan leveren aan de verlichting van de werkdruk van de rechterlijke macht. De door de Minister overgenomen argumenten van de werkgroep (die het ontwerp heeft voorbereid) en van de subcommissie burgerlijke rechtsvordering, namelijk dat het niet wenselijk ware indien een proces-verbaal, respectievelijk verslag eerst na de zitting zou worden opgesteld, zodat de procespartijen op de inhoud daarvan geen invloed meer zouden kunnen uitoefenen, waarbij het gevaar dreigt dat nadien over de inhoud daarvan strijd ontstaat, sprak deze leden zeker aan.

Het kwam hen echter juist met het oog op de werkdrukverlichting van de rechterlijke macht wenselijk voor de mogelijkheid van het opmaken van een summier verslag van het verhandelde niet zonder meer uit te sluiten. Zij konden zich zeer wel voorstellen dat er niet altijd behoefte bestaat aan een proces-verbaal waarin door de betrokkenen ondertekende partijverklaringen zijn opgenomen; zij dachten daarbij – met de Nederlandse Vereniging voor Rechtspraak – in het bijzonder aan gevallen waarin partijen de stellingen van hun wederpartij op geen enkele manier hebben erkend, doch een nadere uiteenzetting hebben gegeven omtrent hun eigen standpunt of omtrent gebeurtenissen uit het verleden.

Het zou naar de mening van deze leden zeer wel denkbaar (en ook wenselijk) zijn, voor deze gevallen de mogelijkheid te creëren tot het opmaken van een verkort verslag, hetzij per zitting, hetzij achteraf. Bepaald zou moeten worden, dat aan de voorwaarde, dat door elk van de partijen met die procedure wordt ingestemd en deze instemming uitdrukkelijk – daartoe door de rechter uitgenodigd – reeds bij de aanvang van de zitting wordt kenbaar gemaakt, is voldaan.

Tevens zal de bepaling moeten worden opgenomen dat, indien ter

comparitie belangrijke verklaringen worden afgelegd, de rechter verplicht is te bevelen dat deze in het verslag worden opgenomen indien een partij daarom verzoekt (daarnaast de mogelijkheid opnemen voor de rechter dit ambtshalve te bevelen).

De leden van de P.v.d.A.-fractie zouden gaarne de visie van de minister vernemen op deze door hen ontwikkelde gedachte.

De leden van de S.G.P.-fractie toonden zich erkentelijk voor de beantwoording voor de hunnerzijds gestelde vragen in het voorlopig verslag. De memorie van antwoord had hen aanleiding gegeven tot het stellen van enkele nadere vragen.

Deze leden constateerden dat rondom de bevelen tot mondelinge toelichting van stellingen of tot het overleggen van bescheiden, met name wat betreft het eventueel instellen van hoger beroep tegen deze bevelen dat wel het door de rechter op grond van artikel 337, tweede lid Rv. uitsluiten van incidenteel appèl, een zeker praktisch risico blijft bestaan dat de beoogde regeling wordt gefrustreerd.

Nu bij nota van wijziging een wijziging van artikel 145 Rv. wordt voorgesteld, was bij deze leden de vraag gerezen of niet ter bevordering van de bruikbaarheid van de procedure op verkorte termijn verdergaande maatregelen genomen zouden dienen te worden. Zij wezen daarbij op het feit dat, al hebben partijen nog zo snel geprocedeerd en al heeft de rechter op zeer korte termijn uitspraak gedaan, het vervolgens drie maanden duurt vooraleer de appèltermijn is verstreken, die in het bijzonder bij declaratoire vonnissen zal moeten worden afgewacht. Vanwege deze omstandigheid vroegen deze leden of de appeltermijn in dit type procedures niet verkort zou moeten worden, bijvoorbeeld tot de appèltermijn in kort geding.

Deze leden brachten daartoe in herinnering dat in de memorie van antwoord nog eens wordt bevestigd dat versnelling van civiele procedures één van de oogpunten van het wetsvoorstel is. Naar aanleiding van het gestelde in de memorie van antwoord (blz. 4/5) omtrent de wenselijkheid van de introductie van de mogelijkheid van een summier verslag van de inlichtingencomparitie, vroegen deze leden welke bezwaren er bestaan tegen het facultatief mogelijk maken van zulk een verslag indien partijen daar om verzoeken of met een voorstel dienaangaande van de rechter instemmen.

De voorzitter van de commissie,
Kosto

De griffier van de commissie,
Coenen